

1415-12

Natuurtoets Golfpark Crimpenerhout

Natuurtoets Golfpark Crimpenerhout

Eind-Concept

Opdrachtgever:
Golfodrôme Real Estate

Grontmij Advies & Techniek bv
Vestiging Zuid-Holland
Waddinxveen, 17 februari 2004

Verantwoording

Titel : Natuurtoets Golfpark Crimpnerhout
Projectnummer : 155315
Documentnummer : 99050314
Revisie :
Datum : 17 februari 2004

Auteur(s) : MSc. ing. D.B.M. Grote Beverborg
e-mail adres : dorien.grotebeverborg@grontmij.nl
Gecontroleerd : drs. K.W. Ypma
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd : ir. R. Kooistra
Paraaf goedgekeurd :

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding en doel.....	5
1.2	Werkwijze	6
1.3	Leeswijzer	6
2	Inventarisatie	7
2.1	Inleiding.....	7
2.2	Grondgebruik	8
2.3	Flora.....	8
2.4	Fauna.....	8
2.4.1	Vogels	8
2.4.2	Reptielen, amfibieën en vissen	9
2.4.3	Zoogdieren.....	10
2.4.4	Dagvlinders.....	10
2.4.5	Libellen en sprinkhanen	10
2.5	Conclusie	10
2.5.1	Voorkomende soorten.....	10
3	Effecten.....	12
3.1	Inleiding.....	12
3.2	Voorgenomen activiteiten.....	12
3.3	Vernietiging.....	12
3.3.1	Algemeen	12
3.3.2	Conclusie	13
3.4	Verstoring	14
3.4.1	Uitvoeringsfase	14
3.4.2	Gebruiksfase	14
3.4.3	Conclusie	15
3.5	Versnippering.....	15
3.6	Verdroging.....	15
3.7	Verontreiniging	16
4	Toetsing effecten aan beleid, wet- en regelgeving	17
4.1	Inleiding.....	17
4.2	Europees niveau.....	17
4.2.1	Vogelrichtlijn	17
4.2.2	Habitatrichtlijn	17
4.3	Rijksniveau	18
4.3.1	Natuurbeschermingswet.....	18
4.3.2	Structuurschema Groene Ruimte	19
4.3.3	Flora- en faunawet	19
4.4	Provinciaal niveau.....	19
4.4.1	Provinciale ecologische hoofdstructuur	19
4.4.2	Rode lijstsoorten	20
4.4.3	Compensatiebeleid	20
4.5	Samenvatting	20

Inhoud (vervolg)

5	Ontheffing, mitigatie en compensatie.....	22
5.1	Inleiding.....	22
5.2	Flora- en faunawet	22
5.2.1	Ontheffing.....	22
5.2.2	Mitigerende maatregelen	22
5.3	Structuurschema Groene Ruimte	23
5.4	Habitatrichtlijn	24
5.5	Conclusie aanvullend veldonderzoek	24
6	Literatuurlijst.....	25

Bijlage 1

Ontheffingsprocedure Flora- en faunawet

Bijlage 2

Stappenplan compensatiebeleid provincie Zuid-Holland

Het afgelopen jaar is gebleken dat het natuur- en soortenbeleid grote gevolgen kan hebben voor de uitvoering van projecten in de ruimtelijke ordening. De korenwolf, zandhagedis en Noordse woelmuis zijn bekende voorbeelden die respectievelijk de werkzaamheden van een bedrijventerrein, restaurant en haven hebben vertraagd.

Om onnodige vertraging c.q. stillegging van het project te voorkomen heeft Grontmij een Natuurtoets ontwikkeld. Met deze toets wordt door het volgen van een vast stappenplan voorkomen dat aspecten over het hoofd worden gezien. Daarnaast kan de Natuurtoets bestaan uit begeleiding van het proces dat gevolgd dient te worden. Dit proces kan bestaan uit het verzorgen van de ontheffingsaanvraag of het compensatieplan. Begeleiding van dit vervolgtraject is niet in deze Natuurtoets opgenomen.

1.2 Werkwijze

In het onderzoek zijn de volgende stappen doorlopen:

1. Inventarisatie beschikbare gegevens;
2. Analyse van de effecten;
3. Toetsing van de effecten aan het natuurbeschermingskader;
4. Advies voor nader onderzoek en procedures.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de inventarisatie van huidige natuurwaarden in beeld gebracht, in hoofdstuk 3 gevolgd door een analyse van de te verwachten effecten van de maatregelen. De effecten worden in hoofdstuk 4 getoetst aan het natuurbeschermingskader. In hoofdstuk 5 wordt het advies gegeven voor de te volgen procedures voor het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora en faunawet en of compensatie aan de orde is.

2 Inventarisatie

2.1 Inleiding

Het verzamelen van de inventarisatiegegevens is verricht door het benaderen van relevante instanties en/of werkgroepen die gegevens van planten en dieren beheren. De verstrekking van een groot deel van deze gegevens wordt gecoördineerd door de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Via het Natuurloket is een overzicht van beschikbare gegevens opgevraagd voor de twee km-hokken waarin het plangebied is gelegen. In onderstaande tabel is dit overzicht weergegeven.

Figuur 2: Indeling van het plangebied in km-hokken

Km-hok	Soortgroep	FF-wet	HRL/VRL	RL	Volledigheid	Actualiteit	
101-435	Vaatplanten	3			Goed	1975-1989	
	Zoogdieren				Niet onderzocht	1990-2003	
	Broedvogels				Niet onderzocht	1990-2003	
	Reptielen				Niet onderzocht	1985-2003	
	Amfibieën	1			slecht	1985-2003	
	Vissen				Niet onderzocht	1985-2003	
	Dagvlinders				Redelijk	1992-2003	
	Libellen				Redelijk	1990-2003	
	Sprinkhanen				Matig	1990-2003	
	102-435	Vaatplanten	4		3	Goed	1990-2001
		Zoogdieren				Niet onderzocht	1980-2003
Broedvogels		5		2	Slecht	1990-2003	
Reptielen					Niet onderzocht	1985-2003	
Amfibieën					Niet onderzocht	1985-2003	
Vissen					Niet onderzocht	1985-2003	
Dagvlinders					Goed	1992-2003	
Libellen				2	Goed	1990-2003	
Sprinkhanen					Matig	1990-2003	

Tabel 1: Overzicht van voorkomende beschermde soorten volgens het Natuurloket.

FF-wet: Flora- en faunawet, HRL: Habitatrichtlijn, VRL: Vogelrichtlijn, RL: Rode Lijst

Omdat de gegevens van het Natuurloket per km-hok zijn geregistreerd en het plangebied slechts een deel van een km-hok beslaat is in eerste instantie getracht om meer locatiespecifieke gegevens bij andere instanties op te vragen. In dit geval zijn gegevens opgevraagd bij Provincie Zuid-Holland (vogels en planten), Zuid-Hollands Landschap (alle soortgroepen) en de Natuur- en Vogelwacht 'Krimpenerwaard' (vogels en libellen). De Natuur- en Vogelwacht heeft aangegeven geen specifieke gegevens te hebben van het plange-

bied. Wel zijn er gegevens van de hele Krimpenerhout (inclusief de surfplas) die op hun website staan vermeld. De Natuur- en Vogelwacht heeft eveneens het conceptrapport gezien. Provincie Zuid-Holland heeft geen bruikbare plant- en vogelgegevens. Daarom zijn de plantgegevens nader opgevraagd bij Stichting FLORON (Floristisch Onderzoek Nederland). Door een ecooloog van Grontmij is aansluitend een veldbezoek aan het plangebied verricht.

In deze natuurtoets worden niet alle voorkomende plant- en diersoorten beschreven. Deze natuurtoets richt zich vooral op beschermde soorten. Dit zijn ook de soorten waar bij de planvorming rekening mee moet worden gehouden. Beschermde soorten hoeven niet per definitie ook zeldzaam te zijn. Daarom wordt ook gesproken over algemene soorten en minder algemene soorten die ook beschermd zijn. In hoofdstuk 4 wordt verder ingegaan op de bescherming van soorten.

2.2 Grondgebruik

Het golfpark Krimpenerhout wordt gerealiseerd in de gemeente Nederlek. Aan de oostzijde van het plangebied bevindt zich de surf- en recreatieplas Krimpenerhout, een parkeerplaats en een volkstuincomplex. Aan de zuidzijde wordt het projectgebied begrensd door een bestaande watergang en fietspad. Aan de westzijde ligt het recreatiebos van Groenservice Zuid-Holland (GZH-bosje). De N210 ligt aan de noordzijde. De provincie Zuid-Holland is momenteel bezig een verlegging van de N210 in zuidelijke richting voor te bereiden. Bij het maken van de plannen voor het golfpark is hier op verzoek van GZH en de provincie ruimte voor gereserveerd. Aan de rand van het gebied loopt een hoogspanningsleiding.

Het plangebied bestaat nagenoeg geheel uit intensief gebruikt cultuurgrasland met evenwijdig aan elkaar lopende waterlopen. De waterkwaliteit is nutriëntenrijk (met name P-totaal). Opgaande begroeiing is beperkt tot begroeiing op en rondom de volkstuinten, een enkele zwarte els en het recreatiebos in de oostelijke punt van het plangebied.

2.3 Flora

Uit de gegevens van Stichting FLORON blijkt dat in beide km-hokken zeven beschermde plantensoorten voorkomen. Voor km-hok 201-435 gaat het om de zwanenbloem, gewone dotterbloem en brede wespenorchis. In km-hok 202-435 komen zwanenbloem, gewone dotterbloem, veldgerst, waterdrieblad en wateraardbei voor. Stichting FLORON geeft ook aan dat de wateraardbei, waterdrieblad en rietorchis zijn verdwenen uit het agrarische gebied en nu mogelijk voorkomen bij de surfplas. Daarnaast komt in het km-hok veldgerst voor in extensief gebruikt grasland wat niet in het plangebied aanwezig is. De brede wespenorchis is in 1979 gevonden en Stichting FLORON geeft aan dat toen binnen de begrenzing van het plangebied geen geschikte standplaatsen aanwezig waren (lichte bossen, bosranden en wegbermen). Wel is mogelijk dat met de aanleg van het Krimpenerhout en het 'GZH-bosje' de soort daar weer voorkomt.

2.4 Fauna

Uit het Natuurloket blijkt dat het plangebied over het algemeen matig is onderzocht op het voorkomen van diersoorten. Hieronder staan de diergroepen op een rij.

2.4.1 Vogels

Voor vogelgegevens is de Natuur- en Vogelwacht Krimpenerwaard benaderd. Zij hebben aangegeven dat de meest bijzondere waarnemingen op hun website

vermeld staan. Op die website staan eveneens gedetailleerde weidevogelgegevens van de Krimpenerwaard.

Hieruit blijkt dat weidevogels voorkomen in het plangebied. Het gaat hier om de Kievit, grutto, tureluur, scholekster en slobbeend. Door het gemiddelde aantal broedparen per 100 hectare (1994-2000) in de Krimpenerwaard om te rekenen naar een gebied van 19,7 ha. kan geconcludeerd worden dat in het plangebied de volgende aantallen broedparen voorkomen:

Soort	Gemiddeld aantal broed- paren
Kievit	3,7
Grutto	1,5
Tureluur	0,25
Scholekster	0,7
Slobbeend	0,6

Tabel 2: Gemiddeld aantal broedparen in het plangebied (bron: www.nvwk.nl)

In een zone van zeker 150 meter van de N210 broeden geen verstoringgevoelige weidevogels als grutto en tureluur. Dit betekent dat de helft van het plangebied al niet geschikt is als leefgebied. Het aantal broedparen komt voor deze twee soorten dan ook op 1,5 en 0,25. Gezien het feit dat het plangebied is gelegen langs de drukke N210, bij een hoogspanningsleiding en er opgaande begroeiing in en aan de rand van het plangebied is te vinden, mag aangenomen worden dat de werkelijke aantallen broedparen in het plangebied lager liggen dan de gemiddelden van de hele Krimpenerwaard.

Tevens geven de gegevens aan dat na 2000 het aantal weidevogels in de Krimpenerwaard is afgenomen. De in tabel 2 genoemde aantallen zijn daarom wellicht hoger dan in werkelijkheid het geval is. Naast weidevogels zijn er nog andere broedvogels in het plangebied te vinden. Het gaat hierbij om meerkoet, waterhoen en wilde eend. In de enkele volkstuinen komen nog andere broedvogels voor: houtduif, winterkoning, heggemus, roodborst, merel, zanglijster, pimpelmees, koolmees, vink, ekster en zwarte kraai.

Foeragerende vogels maken eveneens gebruik van het plangebied. Het gaat hierbij om soorten als blauwe reiger, knobbelzwaan, fuut, fazant, boerenzwaluw, buizerd en torenvalk. Bijna elk jaar worden ook enkele individuen van de purperreiger, lepelaar en ooievaar waargenomen.

Als laatste zijn er wintergasten die van het plangebied gebruik maken. Het gaat hierbij om diverse ganzen (m.n. grauwe gans), kuifeend, smient, meerkoet en krakeend.

Omdat het plangebied langs de drukke N210 ligt is dit een reden waarom de schuwere en vaak ook zeldzame vogelsoorten niet in grote dichtheden in het gebied foerageren en overwinteren.

2.4.2 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen zijn niet onderzocht. Gezien het uitsluitend agrarische gebruik van het plangebied worden beschermde soorten niet verwacht.

Amfibieën zijn slecht tot niet geïnventariseerd. Volgens het Zuid-Hollands Landschap is op basis van gegevens uit andere delen van de Krimpenerwaard te verwachten dat de soorten gewone pad, bruine kikker, groene kikker complex en kleine watersalamander algemeen voorkomen. Daarnaast zijn ook gegevens bekend van de rugsteppad die als pionier nabij bouwprojecten, bij zandopduikingen en begraafplaatsen voorkomt. In 2001 is de soort als laatste

waargenomen nabij de Breekade. Op dit moment ontbreken in het plangebied de juiste condities voor het voorkomen van de rugstreeppad. Wel is het mogelijk dat de soort in de recent aangelegde Krimpenerhout nog voorkomt. Tevens is het waarschijnlijk dat gedurende de aanlegfase van het project de mogelijkheid bestaat dat de rugstreeppad als pionier in de ontstane leefgebieden voor gaat komen.

Het Zuid-Hollands Landschap heeft aangegeven dat wat betreft vissen de kleine modderkruiper een algemene soort is in de Krimpenerwaard. Daarnaast is gezien het redelijk voorkomen van de zwanenmossel in de Krimpenerwaard reëel te veronderstellen dat de bittervoorn ook in het plangebied voorkomt.

2.4.3 Zoogdieren

Van de zoogdieren zijn bij het Natuurloket geen gegevens bekend. Bij het Zuid-Hollands Landschap zijn slechts fragmentarische gegevens bekend. Voorkomende soorten zijn de bunzing, hermelijn, wezel, egel, mol, huisspitsmuis veldmuis, bosmuis, gewone bosspitsmuis en rosse woelmuis. De dwergmuis en de waterspitsmuis zijn soorten die voorkomen in het Loetbos ten noordoosten van het plangebied, aan de andere zijde van de N210. Gezien het agrarische gebruik van het plangebied en het ontbreken van goed ontwikkelde rietoevers vormt het plangebied geen geschikte standplaats voor deze soorten. Wat betreft vleermuizen komen de laatvlieger en de ruige dwergvleermuis voor in de omgeving van Krimpen aan de Lek. Door het ontbreken van duidelijk lijnelementen als breed water en bossingels vormt het plangebied een niet echt geschikt foerageergebied. Kolonies zijn in het plangebied uit te sluiten door het ontbreken van oude houtopstanden en bebouwing.

2.4.4 Dagvlinders

Dagvlinders zijn goed tot redelijk onderzocht in het plangebied. Er zijn geen beschermde soorten waargenomen. Gezien het agrarische gebruik van het plangebied en het ontbreken van bloemrijke ruigte is het voorkomen van bijzondere vlindersoorten ook niet te verwachten.

2.4.5 Libellen en sprinkhanen

Libellen en sprinkhanen zijn redelijk tot matig geïnventariseerd. In km-hok 201-435 zijn geen beschermde soorten waargenomen. Dit is ook te verwachten gezien het agrarische gebruik en het ontbreken van ruige en bloemrijke oevers. In km-hok 202-435 zijn twee libellensoorten waargenomen die op de Rode lijst staan. Omdat het plangebied slechts een klein deel van het km-hok beslaat en omdat het plangebied door de agrarische functie minder geschikt is voor het voorkomen van libellen mag aangenomen worden dat deze twee Rode lijstsoorten voorkomen in het natuur- en recreatiegebied Krimpenerhout. Hier is veel water met moeras en oeverzones aanwezig wat een veel geschikter leefgebied voor libellen vormt dan het plangebied.

2.5 Conclusie

2.5.1 Voorkomende soorten

Soorten die voorkomen in het plangebied zijn hieronder op een rijtje gezet.

	Soort
Amfibieën	Bruine kikker
	Groene kikker
	Kleine watersalamander
	Gewone pad
Zoogdieren	Bunzing

	Hermelijn
	Wezel
	Egel
	Mol
	Huisspitsmuis
	Veldmuis
	Bosmuis
	Gewone bosspitsmuis
	Rosse woelmuis
	Laatvlieger
	Gewone dwergvleermuis
Broedvogels	Kievit
	Grutto
	Tureluur
	Scholekster
	Slobeend
	Meerkoet
	Waterhoen
	Wilde eend
	Houtduif
	Winterkoning
	Heggemus
	Roodborst
	Merel
	Zanglijster
	Pimpelmees
	Koolmees
	Vink
	Ekster
	Zwarte kraai
Foeragerende vogels	Blauwe reiger
	Knobbelzwaan
	Fuut
	Fazant
	Boerenzwaluw
	Buizerd
	Torenvalk
	Purperreiger*
	Ooievaar*
	Lepelaar*
Wintervogels	Grauwe gans
	Kuifeend
	Smient
	Meerkoet
	Krakeend
Vissen	Kleine modderkruiper
	Bittervoorn
Planten	Zwanebloem
	Gewone dotterbloem

Tabel 3: Voorkomende soorten in het plangebied

*: soorten foerageren incidenteel in het plangebied

In het volgende hoofdstuk zal duidelijk worden of de geplande maatregelen schadelijke effecten hebben op de voorkomende soorten.

3 Effecten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal duidelijk worden welke effecten de geplande maatregelen van de aanleg van een 9-holes golfpark van circa 19,7 hectare hebben op de aanwezige beschermde soorten.

De effecten van de voorgenomen activiteit worden getoetst aan de volgende criteria:

- Vernietiging;
- Verstoring;
- Versnippering;
- Verdroging;
- Verontreiniging.

3.2 Voorgenomen activiteiten

De werkzaamheden van de realisatie van het plan zullen in grote lijnen bestaan uit:

- rooien bomen;
- dempen watergangen;
- ophogen terrein;
- aanleggen waterpartijen met natuurvriendelijke oevers;
- aanleggen holes;
- bouw clubhuis met openbaar restaurant;
- aanleg driving-range met 12 meter hoog ballenvangnet;
- aanplanten bomen en struiken
- aanleggen wandelpaden, picknick- en visplaatsen.

Omdat de huidige parkeerplaatsen niet voldoen voor de recreatie- en surfplas van de Krimpenerhout en het golfpark worden deze uitgebreid. Tevens wordt de N210 vernieuwd en daardoor circa 30 meter naar het zuiden verplaatst. Aan de noordkant van het plangebied is hiermee rekening gehouden.

3.3 Vernietiging

3.3.1 Algemeen

Vernietiging van soorten treedt met name tijdens de uitvoering bij niet mobiele soorten op. Vernietiging van leefgebieden treedt ook vaak gedurende de uitvoeringsfase op. In sommige gevallen wordt het gebied in de nieuwe situatie weer geschikt als leefgebied en in sommige gevallen komt het leefgebied niet meer terug.

Door het agrarische gebruik is in de huidige situatie de natuurwaarde vooral aanwezig langs de oevers en in de waterlopen (vissen, amfibieën, foeragerende vogels en planten). Weilanden zijn met name in gebruik bij de weidevogels en de wintervogels.

In de nieuwe situatie worden onderling met elkaar verbonden waterpartijen aangelegd. Deze waterpartijen worden voorzien van natuurvriendelijke oevers. In deze nieuwe situatie worden nieuwe en grotendeels ook betere leefgebieden teruggebracht voor de vissen, amfibieën en planten.

De foeragerende vogels zullen door een toename van menselijke activiteiten een minder geschikt leefgebied terug krijgen. Echter door de huidige verstoring van de N210 en de surfplas is het gebied op dit moment ook geen optimaal foerageergebied. Volgens het Zuid-Hollands Landschap foerageren de purperreigers dan ook met name in Polder Schuwagt. Om deze polder te bereiken hoeven de soorten niet vanaf de Kinderdijk de bebouwing van Krimpen a/d Lek over te steken, wat wel het geval is wanneer de soorten het plangebied willen bereiken. Bureau Waardenburg heeft in 2002 onderzoek gedaan naar het foerageergebied van deze soort. Hieruit blijkt dat de purperreiger met name ten noorden van de Lek (Lopiker- en Krimpenerwaard) foerageert (25-50% van de broedvogels) en daarnaast ook in de Alblasserwaard. Naar verwachting foerageren ook de lepelaar en de ooievaar in deze gebieden. In de omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieve foerageergebieden voor de soorten te vinden die makkelijk te bereiken zijn.

Wat betreft de weidevogels verdwijnt ter plekke het broed- en foerageergebied. De soorten kunnen in de nieuwe situatie geen geschikte leefgebieden vinden binnen het plangebied. Het gaat hierbij echter om een zeer gering aantal broedparen, die eenvoudig kunnen uitwijken naar de directe omgeving (zie tabel 2).

Wat betreft de vleermuizen ontstaan in de nieuwe situatie door aanleg van beplanting nieuwe foeragemogelijkheden. De overige zoogdieren vinden allen in de nieuwe situatie een nieuw leefgebied.

Ook de vlinders en libellen die in de huidige situatie door het ontbreken van oevers en bloemrijke ruigtes geen geschikte leefgebieden kunnen vinden zullen in de nieuwe situatie met name langs de natuurvriendelijke oevers en de ruigere delen van het golfpark geschikte leefgebieden vinden. Deze soorten zijn ook nauwelijks gevoelig voor verstoring van menselijke activiteiten.

Tijdens de uitvoering, wanneer pionierssituaties ontstaan, kan de rugstreep-pad zich koloniseren in het gebied. Tijdens de uitvoering dient regelmatig iemand het gebied te controleren of de soort zich heeft gevestigd.

3.3.2 Conclusie

Uit bovenstaande mag geconcludeerd worden dat het effect als gevolg van vernietiging voor de amfibieën, vissen, planten, zoogdieren en enkele vogels van de volkstuinten slechts een tijdelijk effect is. In de nieuwe situatie vinden al deze soorten een nieuw leefgebied. Gedurende de uitvoeringsfase zullen de zoogdieren en vogels weg kunnen vluchten naar de omgeving, waar voldoende alternatieve leefgebieden aanwezig zijn. De minder mobiele soorten als vissen, amfibieën en planten zullen zonder extra maatregelen verdwijnen. Deze soorten komen in de omgeving algemeen voor waardoor herkolonisatie van het nieuw ingerichte gebied tot een goede mogelijkheid behoort. De effecten zijn voor deze soorten niet significant en de duurzame instandhouding van deze soorten is niet in gevaar.

Wat betreft vleermuizen, libellen en vlinders zijn er in de nieuwe situatie betere leefgebieden aanwezig waardoor ook voor deze soorten geldt dat de effecten van vernietiging niet als significant worden beoordeeld en de duurzame instandhouding van de soorten niet in gevaar is.

De weidevogels, wintervogels en foeragerende vogels raken wel voor een groot deel hun leef- en foerageergebied kwijt. Echter gezien de zeer lage aantallen broedparen, de voldoende alternatieve en betere leef- en foerageergebieden in de omgeving, wordt het effect op deze soorten ook als niet significant beoordeeld. Door de aanleg van het golfpark is de duurzame instandhouding van de soorten in de omgeving niet in gevaar.

3.4 Verstoring

3.4.1 Uitvoeringsfase

Verstoring is met name aan de orde tijdens de uitvoeringsfase (omgeving) en tijdens de ingebruikname (omgeving en plangebied). Effecten van verstoring tijdens de uitvoeringsfase is sterk afhankelijk van de periode van uitvoering. Tijdens het broedseizoen en overwinteringsseizoen heeft de verstoring met name effect op de vogels. Overige verstoringgevoelige soorten zijn kleine zoogdieren. Deze soorten zijn het hele jaar in en rondom het plangebied te vinden waardoor de periode van uitvoering voor deze soortgroep minder belangrijk is. Tijdens de uitvoering zullen deze soortgroepen zich ook tot maximaal enkele honderden meters buiten het plangebied terugtrekken. De omgeving van het plangebied biedt hiervoor ook goede mogelijkheden.

3.4.2 Gebruiksfase

In de gebruiksfase vormt het plangebied een constante verstorende invloed op de omgeving. Verstoring wat betreft geluid is op het golfpark nauwelijks aan de orde. Wel vormt de aanwezigheid van mensen, net als bij de surfplas, een constante verstoringfactor. De zoogdieren zijn met name actief wanneer de mensen niet golfen (vroeg ochtend, schemering en nacht). Deze soortgroep zal daarom nauwelijks hinder ondervinden van het golfpark. Wel zullen zij de drukkeren plekken als de parkeerplaats en het clubhuis zoveel mogelijk mijden.

De minder verstoringgevoelige vogelsoorten, als de soorten van de volkstuinten, zullen ook na de ingebruikname van het golfpark een leefgebied vinden. Zij zijn min of meer gewend aan menselijke activiteiten.

De weidevogels zijn niet alleen gevoelig voor menselijke activiteiten maar ook voor obstakels in het landschap. Van de opgaande beplanting van het golfpark gaat daarom een verstorende invloed uit. Om de verstorende invloed zoveel mogelijk te beperken is de beplanting beperkt tot het noordelijk deel van het plangebied. Mede door de relatie met het natuur- en recreatiepark het Krimpenerhout, kan niet voorkomen worden dat de verstorende invloed groter zal worden. Uitgaande van een verstoring van ongeveer 100 meter (vgl. 150 meter bij de N210) zal in de omringende 10 hectare veenweidegebied een kwaliteitsverlies optreden. In onderstaande tabel staan de geschatte hoeveelheden broedparen van weidevogels die binnen deze zone liggen. Dit hoeft niet automatisch te betekenen dat deze soorten verdwijnen. Bij voldoende dichtheden aan weidevogels worden ook de minder geschikte plekken gebruikt.

Soort	Gemiddeld aantal broed- paren
Klevit	1,9
Grutto	1,5
Tureluur	0,25
Scholekster	0,35
Slobeend	0,3

Tabel 4: Gemiddeld aantal broedparen dat binnen de verstoringzone van het golfpark ligt.

Duidelijk is dat de kwaliteit van het weidevogelgebied door de aanleg van het golfpark en mede ook door de aanleg van het recreatiegebied Krimpenerhout in de geïsoleerde polder Krimpen a/d Lek iets zal afnemen. De polder is reeds ingesloten door de N210, GZH-bos, Tiendweg en lintbebouwing langs de Nieuwe Maas, bebouwing van Krimpen a/d Lek en het natuur- en recreatiebos Krimpenerhout, waardoor de kwaliteit als weidevogelgebied door het ontbreken van openheid reeds beperkt is. Daarnaast ligt aan de westkant van het plangebied een hoogspanningsleiding.

De wintervogels hebben nauwelijks last van verstoring omdat zij in de omgeving van het plangebied voorkomen wanneer het golfpark zeer extensief gebruikt wordt (winterseizoen).

3.4.3 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat het effect van verstoring gedurende de uitvoering niet significant is voor de hiervoor gevoelige soorten (zoogdieren en vogels). In die tijdelijke periode zijn er voldoende alternatieve leef- broed en foerageergebieden in de omgeving waardoor de duurzame instandhouding niet in gevaar is.

De effecten van verstoring na de ingebruikname van het golfpark is van een meer constante aard. De versturende invloed op weidevogels en met name de gevoelige grutto en tureluur is gering (respectievelijk 1,5 en 0,25 broedparen in vergelijking met gemiddeld 164 en 38 broedparen in de gehele Krimpenerwaard). Door de aanleg van het golfpark zullen de weidevogels in de Polder Krimpen a/d Lek gedwongen zijn meer in het zuidelijk deel zich te concentreren. Dit hoeft niet te betekenen dat de soorten in de polder Krimpen aan de Lek zullen verdwijnen. Tevens zijn er voldoende alternatieve gebieden in de omgeving aanwezig die het kwaliteitsverlies kunnen opvangen. De duurzame instandhouding van de soorten is daarom niet in het geding. De effecten van verstoring worden als niet-significant beoordeeld.

3.5 Versnippering

Het Zuid-Hollands Landschap heeft aangegeven dat de zone ter hoogte van het trafostation (ten oosten van het plangebied) gebruikt wordt voor doortrekkende (kleinere) vogels. Dit vormt een belangrijke passage tussen het Loetbos en Krimpenerbos enerzijds en de Lek anderzijds. Via deze zone bereiken de vogels van de Krimpenerwaard de kustzone waarlangs zij doortrekken naar zuidelijke gebieden. Deze doortrekkende vogels gebruiken met name beplantingen als het Loetbos, Krimpenerhout, Kleine Zaag en Huis ten Donck om langs te trekken. Ondanks dat het plangebied buiten de 'hoofdstroom' ligt, door de hoogspanningsleidingen, kan de beplanting van het golfpark bijdragen als een 'stapsteen' voor de trekkende vogels.

Verder vormt het plangebied geen barrière omdat migratieroutes niet aanwezig zullen zijn door de ligging van de N210 en de bebouwing ten westen van het plangebied. Het ballenvangnet van 12 meter hoog, omzoomd door opgaande begroeiing, wordt niet gezien als een grote barrière door de relatief geringe lengte (ongeveer 200 meter) ten opzichte van de gehele breedte van de trekroute (ruim 2 kilometer) ten westen van het trafostation. De effecten van versnippering zijn daarom in ecologisch opzicht niet significant en de duurzame instandhouding van de soorten is niet in het geding.

3.6 Verdroging

Het waterpeil wordt niet verlaagd in het plangebied. Om de benodigde drooglegging (0,45-0,60 m) te realiseren wordt het plangebied opgehoogd. De oe-

vers van de waterpartijen worden voorzien van natuurvriendelijke oevers. De waterafhankelijke flora en fauna (met name vissen en amfibieën) ondervinden dus geen negatieve effecten van de grotere drooglegging. De waterkwaliteit zal naar verwachting licht verbeteren (bron: watertoets...). Dit komt mede door de natuurvriendelijke inrichting van de waterpartijen waardoor het zelfreinigend vermogen zal toenemen.

Wat betreft verdroging zijn er geen significante effecten op de voorkomende soorten te verwachten. De duurzame instandhouding van de soorten is daarom niet in het geding.

3.7 Verontreiniging

Door de inrichting en gebruik van het plangebied zal er geen sprake zijn van bijzondere effecten van verontreiniging, er van uitgaande dat de afvalstromen, die zullen ontstaan bij het ingebruikname van het golfpark (met name het clubhuis en restaurant), op een milieutechnisch verantwoorde wijze worden afgevoerd naar een septic-tank en afgevoerd naar de Oude Wetering. Ervaring bij andere golfbanen, zoals de golfbaan in het Naarderbos (Grontmij, 2003) en de golfbaan Delfland (Grontmij, 2003), leert dat bemesting van de greens en onkruidbestrijding geen toename van de emissie van meststoffen en bestrijdingsmiddelen geeft in vergelijking met de agrarische functie. De bemesting gebeurt met langzaam vrijkomende meststoffen.

Bij vers gegraven watergangen in veengebieden treedt de eerste jaren veel nalevering van nutriënten op. Hierdoor zal overmatige kroosvorming en algenbloei optreden. Dit vergt de eerste jaren actieve verwijdering van kroos en algen van de beheerder van het golfpark.

4 Toetsing effecten aan beleid, wet- en regelgeving

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een algemene toelichting gegeven op het relevante natuur- en soortenbeleid en specifiek op voor het plangebied geformuleerd gebiedenbeleid. Het betreft hierbij met name:

- Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Flora- en faunawet;
- Natuurbeschermingswet;
- Structuurschema Groene Ruimte (SGR).

Voor de gebieden in de ecologische hoofdstructuur (EHS) is de bescherming primair geregeld in de SGR. Daarnaast wordt het provinciaal beleid in beschouwing genomen wat betreft de provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS) en de gebieden met Rode Lijstsoorten.

4.2 Europees niveau

4.2.1 Vogelrichtlijn

De Europese Vogelrichtlijn regelt de bescherming van vogelsoorten door aanwijzing van zogenaamde Speciale Beschermingszones. Van belang is of het plangebied in een dergelijke beschermingszone is gelegen of aan een van deze gebieden grenst. De beschermingszones zijn vastgelegd in de zogenaamde Aanwijzingsbesluiten Vogelrichtlijnen met vermelding van de kwalificerende soorten.

Het plangebied maakt geen deel uit van een Speciale Beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn. Het dichtstbijzijnde Vogelrichtlijngebied zijn de Boezems Kinderdijk op circa 5 km afstand.

Wat betreft de externe werking van het golfpark zijn geen effecten te verwachten op de natuurwaarden in de Kinderdijk. De foeragerende purperreigers concentreren zich met name op een veel groter gebied bestaande uit de Lopikerwaard, Krimpenerwaard en de Alblasserwaard. In Polder Krimpen aan de Lek worden slechts incidenteel enkele purperreigers waargenomen. Omdat het plangebied slechts een klein deel van het foerageergebied van de purperreigers (Krimpenerwaard en Alblasserwaard) vormt zullen schadelijke effecten van het golfpark niet aan de orde zijn.

Nadere toetsing en aanvraag van ontheffingen zijn hier verder daarom niet aan de orde.

4.2.2 Habitatrichtlijn

De Europese Habitatrichtlijn richt zich op de bescherming van habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. In dit kader zijn voor de Habitatrichtlijn eveneens Speciale Beschermingszones (SBZ) aangewezen op basis van bijzondere habitats en/of het voorkomen van bijzondere planten- en diersoorten.

Het plangebied is niet gelegen in een SBZ van de Habitatrichtlijn. Het dichtstbijzijnde Habitatrichtlijngebieden zijn Polder Stein ten zuiden van Gouda en de Biesbosch, beiden op ca. 30 km afstand. Wat betreft de externe werking zijn ook hier geen effecten van betekenis te verwachten omdat de effecten van het golfpark niet zover zullen reiken.

Nadere toetsing en ontheffingen zijn hier verder daarom niet aan de orde.

De Habitatrichtlijn kent naast de gebiedsbescherming ook een beschermingskader voor individuele soorten. Het gaat hierbij om de betreffende soorten die zijn opgenomen in Bijlage II en IV van de Habitatrichtlijn.

Voor bijlage II-soorten dient het Rijk speciale beschermingszones (SBZ) aan te wijzen om de gunstige staat van instandhouding van de soort te waarborgen. Dit zijn de daadwerkelijke Habitatrichtlijngebieden. Deze lijst is begin juli 2003 goedgekeurd door de Europese Commissie. Wanneer de Europese Commissie akkoord is gegaan met de aangemelde Habitatrichtlijngebieden van alle EU-landen kan gestart worden met de aanwijzingsprocedure. Tot die tijd is de duurzame instandhouding van de bijlage II-soorten nog niet gewaarborgd via de SBZ en moet ook daarbuiten zorgvuldig met deze soorten worden omgesprongen.

De bittervoorn en kleine modderkruiper staan alle twee op bijlage II van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten moet gekeken worden of de duurzame instandhouding van de soorten gevaar loopt, door de aanleg van het golfpark. De effecten van vernietiging van habitat en eventuele soorten kunnen hiervan een oorzaak zijn. Omdat in de nieuwe situatie de leefgebieden van de vissoorten terugkomen zijn er geen significante effecten op de duurzame instandhouding van de soorten.

De vleermuizen die uitsluitend foeragerend in het plangebied voorkomen (laatvlieger en de ruige dwergvleermuis) staan op bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soort geldt een strikte bescherming. Dit betekent dat de soort niet opzettelijk mag worden gevangen, gedood, verstoord of vernield. Dit geldt eveneens voor de voortplantings- en rustplaatsen. Richtinggevend hierbij is dat er geen afbreuk gedaan wordt aan de gunstige staat van instandhouding van populaties van de soorten in het natuurlijk verspreidingsgebied. Het foerageergebied van de soorten is met name beplantingsranden en in mindere mate open water. Omdat dit door de aanleg van het golfterrein zal toenemen, is de duurzame instandhouding van de soorten niet in gevaar. De rugstreeppad die mogelijk het plangebied koloniseert tijdens de uitvoeringsfase staat vermeld op bijlage IV. Tijdens de uitvoering dient hier speciale aandacht naar uit te gaan.

4.3 Rijksniveau

4.3.1 Natuurbeschermingswet

De huidige Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van aangewezen staatsnatuurmonumenten (eigendom van de staat) en beschermde natuurmonumenten (eigendom van particulieren en natuurorganisaties). De individuele soortenbescherming is overgegaan naar de Flora- en faunawet. De nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 zal de Natuurbeschermingswet van 1968 vervangen en treed vermoedelijk in 2004 in werking. De nieuwe Natuurbeschermingswet zal dan ook de speciale beschermingszones (SBZ) van de Habitat- en Vogelrichtlijn beschermen.

Het plangebied maakt geen deel uit van een beschermd of staats natuurmonument. De Boezems Kinderdijk zijn naast een Vogelrichtlijngebied ook aangewezen als een Beschermd Natuurmonument. Ook in dit geval geldt dat ex-

terne werking niet aan de orde is op de beschermde natuurwaarden en dat nadere toetsing niet van toepassing is (zie ook subparagraaf 4.2.1).

4.3.2 Structuurschema Groene Ruimte

Het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) bevat het beleid dat gericht is op een duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik in het landelijk gebied in onder andere de vorm van Ecologische hoofdstructuur, Randstadgroenstructuur en Groene Hart. Voor de natuurtoets is alleen de Ecologische hoofdstructuur (EHS) van belang. De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingszones. De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt. Zie verder paragraaf 4.4.

4.3.3 Flora- en faunawet

Sinds april 2002 is de nieuwe Flora- en faunawet van kracht en heeft de bescherming van individuele soorten op nationaal niveau overgenomen van de Natuurbeschermingswet. De Flora- en faunawet vervangt onder andere de Vogelwet, Jachtwet en een gedeelte van de Natuurbeschermingswet. In de nieuwe wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast zijn er selectieve lijsten van beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelde dieren. De beschermde soorten en hun rust-, foerageer- en voortplantingsgebied mogen niet opzettelijk worden verstoord of vernietigd. Indien dit onvermijdelijk is, dient ontheffing te worden aangevraagd. Vrijstelling of ontheffing kan slechts worden verleend "wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort". In principe dienen bij verstoring mitigerende dan wel compenserende maatregelen te worden genomen.

Na de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet wordt op dit moment door het ministerie van LNV een zogenaamde reparatiewet voorbereid, waarbij onderscheid wordt gemaakt in soortengroepen in relatie tot de zwaarte van de toetsing. Het is nog niet bekend wanneer deze in werking zal treden. Vooralsnog dient voor elke beschermde soort ontheffing aangevraagd te worden.

Soorten die beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet staan vermeld in tabel 5.

4.4 Provinciaal niveau

4.4.1 Provinciale ecologische hoofdstructuur

Het belangrijkste doel van het natuurbeleid van de provincie is het realiseren van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). De PEHS bestaat, net als de EHS, uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden die met elkaar verbonden worden door ecologische verbindingszones. Deze verbindingszones staan beschreven in het rapport Ecologische verbindingszones in Zuid-Holland (vastgesteld in 1997). Hieruit komt naar voren dat het plangebied niet is gelegen in een PEHS. Wel komt ten oosten van het plangebied de ecologische verbindingszone Loetbos-Bakkerwaal-Boezems Kinderdijk voor. Het plangebied zal de ontwikkeling van deze verbindingszone niet frustreren. Mogelijk dat het plangebied een stapsteen kan vormen tussen het Loetbos, natuur- en recreatiebos Krimpenerhout, GZH-bos, Kleine Zaag en Huys ten Dock. Dit is een route die ook door (kleinere) vogels wordt gebruikt. Nadere toetsing is daarom niet aan de orde.

4.4.2 Rode lijstsoorten

Gebieden met Rode lijstsoorten zijn beschermd door de Provincie Zuid-Holland. In het plangebied komen mogelijk de Rode lijstsoorten bittervoorn, grutto en tureluur voor. Heel incidenteel worden ook de purperreiger, ooievaar en lepelaar foeragerend waargenomen.

Wanneer leefgebieden of groeiplaatsen van deze soorten worden aangetast is compensatie aan de orde. Bij het opstellen van de inrichtingsschets kan al rekening gehouden worden met de leefgebieden van deze compensatieplichtige soorten, waardoor verdere compensatie niet aan de orde is of minder compensatie mogelijk is.

4.4.3 Compensatiebeleid

Het compensatiebeginsel van het SGR is door de Provincie Zuid-Holland uitgewerkt in het Ontwerpbesluit compensatiebeleid van 1997 en vastgesteld in 1999. In dit ontwerpbesluit zijn de gebiedscategorieën van het rijk overgenomen en aangevuld. Onder de compensatieplicht vallen:

- Begrensde EHS en PEHS gebieden;
- Gebieden buiten de (P)EHS met een hoge natuur/landschapswaarde;
- Gebieden met Rode Lijstsoorten;
- Gebieden die onder de Boswet vallen;
- Gebieden die vallen onder het streekplan of Natuurbeschermingswet;
- Randstadgroenstructuurprojecten en vier Strategische Groenprojecten.

Strikte bescherming is er voor natuurdoeltypen met een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar en voor natuurdoeltypen, waarvoor de fysieke mogelijkheid voor compensatie ontbreekt.

Bij de toepassing van het compensatiebeginsel kiest de Provincie voor flexibiliteit met het onderhandelingsmodel om naast behoud van areaal natuur ook een kwaliteitsimpuls van de (P)EHS mogelijk te maken. Hierbij wordt aan inbreng van de streek in het kader van het maatschappelijk draagvlak een groot belang toegekend. De Provincie hecht daarnaast grote waarde aan het feit dat de compensatie interactief met alle betrokken partijen vanaf het begin dient te worden opgezet. Beoordeling en toetsing van de compensatie-uitwerking vindt uiteindelijk plaats door de Provincie. In bijlage 2 staat het stappenplan van de compensatie.

4.5 Samenvatting

Ten aanzien van dit hoofdstuk kan geconcludeerd worden dat het plangebied:

- Niet gelegen is in een van SBZ van de Vogel- en Habitatrichtlijn en ook geen externe werking uitoefent op deze gebieden.
- Geen deel uit maakt van een Staats- of Beschermd natuurmonument en ook geen externe werking uitoefent op deze gebieden.
- Niet is gelegen in de provinciale EHS.
- Wel beschermde soorten herbergt in het kader van de Flora- en faunawet, Habitatrichtlijn en Rode lijst, zie onderstaande tabel

	Soort	FF-wet	HRL/VRL	Rode lijst
Amfibieën	Bruine kikker	X		
	Groene kikker	X		
	Kleine watersalamander	X		
	Gewone pad	X		
Zoogdieren	Bunzing	X		
	Hermelijn	X		
	Wezel	X		

	Egel	X		
	Mol	X		
	Huisspitsmuis	X		
	Veldmuis	X		
	Bosmuis	X		
	Gewone bosspitsmuis	X		
	Rosse woelmuis	X		
	Laatvlieger	X	IV	
	Gewone dwergvleermuis	X	IV	
Broedvogels	Kievit	X		
	Grutto	X		X
	Tureluur	X		X
	Scholekster	X		
	Slobeend	X		
	Meerkoet	X		
	Waterhoen	X		
	Wilde eend	X		
	Houtduif	X		
	Winterkoning	X		
	Heggemus	X		
	Roodborst	X		
	Merel	X		
	Zanglijster	X		
	Pimpelmees	X		
	Koolmees	X		
	Vink	X		
	Ekster	X		
	Zwarte kraai	X		
Foeragerende vogels	Blauwe reiger	X		
	Knobbelzwaan	X		
	Fuut	X		
	Fazant	X		
	Boerenzwaluw	X		
	Buizerd	X		
	Torenvalk	X		
	Purperreiger*	X		X
	Ooievaar*	X		X
	Lepelaar*	X	X	X
Wintervogels	Grauwe gans	X		
	Kuifeend	X		
	Smient	X		
	Meerkoet	X		
	Krakeend	X		
Vissen	Kleine modderkruiper	X	II	
	Bittervoorn	X	II	X
Planten	Zwanebloem	X		
	Gewone dotterbloem	X		

Tabel 5: Voorkomende soorten in het gebied met beschermingsstatus

* soorten foerageren incidenteel in het plangebied

5 Ontheffing, mitigatie en compensatie

5.1 Inleiding

In het voorgaande hoofdstuk werd duidelijk waar zich knelpunten bevinden tussen de maatregelen en het beleid, wet- en regelgeving in het kader van de natuurbescherming. In dit hoofdstuk wordt duidelijk of het noodzakelijk is om ontheffing aan te vragen en of het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen aan de orde is. Mitigerende maatregelen zijn maatregelen in het plangebied zelf die de schadelijke effecten van het plan, op de aanwezige beschermde natuurwaarden, moeten verminderen. Wanneer mitigerende maatregelen niet voldoende schadelijke effecten kunnen opheffen, is compensatie elders aan de orde. Ten aanzien hiervan moeten twee aspecten onderscheiden worden, ontheffing en mitigatie in het kader van de Flora- en faunawet en compensatie in het kader van het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) wat de Provincie heeft uitgewerkt en aangevuld (zie subparagraaf 4.4.3 en bijlage 2).

5.2 Flora- en faunawet

Op grond van artikel 75, lid 4 van de Flora- en faunawet moet bij de minister van LNV ontheffing aangevraagd worden voor verstoring en vernietiging van diverse beschermde flora en fauna. De ontheffing wordt namens de minister verzorgd door LASER, afdeling Cites te Dordrecht. De proceduretijd tussen het indienen van de aanvraag en het bekendmaken van het besluit door LNV is ongeveer 12-16 weken. Om tot een snelle besluitvorming te komen is het noodzakelijk dat de aanvraag ontvankelijk is. Dit houdt in dat op grond van de ingediende aanvraag LNV genoeg informatie heeft om een besluit te kunnen nemen (zie hiervoor bijlage 1).

5.2.1 Ontheffing

Voor verstoring c.q. vernietiging van beschermde soorten als gevolg van de voorgenomen activiteit moeten ontheffingsaanvragen worden ingediend in het kader van de Flora- en faunawet. In tabel 5 staan de ontheffingsplichtige soorten genoemd.

Voor vogels kan in principe geen ontheffing worden verleend. Voor deze soorten geldt dat deze, door de voorgenomen activiteit, niet opzettelijk mogen worden verontrust en dat nest- of andere vaste voortplantings- of rust-/verblijfplaatsen niet mogen worden verstoord. Hiertoe dienen de versturende werkzaamheden met name buiten het broedseizoen (per soort verschillend, maar ongeveer van 15 maart tot 15 juli) uitgevoerd te worden.

5.2.2 Mitigerende maatregelen

In de aanvraag voor ontheffing (in het kader van de Flora- en faunawet) moet aangegeven worden op welke wijze mitigerende maatregelen getroffen worden om de schadelijke effecten zoveel mogelijk te beperken.

Voorbeelden van mitigerende maatregelen voor dit plan kunnen zijn:

- Bij het dempen van de sloten beschermde soorten wegvangen/uitsteken (amfibieën, vissen en planten) en terugplaatsen in een geschikt biotoop in de directe omgeving;
- De sloten van één kant dempen, waardoor er vluchtmogelijkheden zijn voor de amfibieën;
- Nieuwe waterpartijen voorzien van natuurvriendelijke oevers;
- Opgaande beplanting zoveel mogelijk aan de noordkant van het plangebied concentreren om zo de versturende werking voor weidevogels te beperken;
- Het 12 meter hoge ballenvangnet omringen door hoogopgaande beplanting om het aanvlieg risico door vogels zoveel mogelijk te verkleinen;
- Versturende maatregelen buiten het broedseizoen (buiten 15 maart – 15 juli) uitvoeren.

5.3 Structuurschema Groene Ruimte

In subparagraaf 4.4.3 staat het compensatiebeginsel voor de Provincie Zuid-Holland vermeld. De Provincie heeft de compensatieplichtige gebieden van het SGR overgenomen en aangevuld.

Uit het compensatiebeginsel blijkt dat compensatie aan de orde is bij de provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS) wanneer de ontwikkelingen de realisatie van de PEHS in de weg staan. Bij de aanleg van het golfpark is dit niet aan de orde.

Daarnaast zijn leefgebieden van Rode lijstsoorten compensatieplichtig. In onderstaande tabel staat vermeld welke soorten op de Rode lijst staan.

Rode lijstsoorten die voorkomen in het plangebied zijn:

	Soort	Rode lijst
Vogel	Grutto	X
	Tureluur	X
	Purperreiger*	X
	Ooievaar*	X
	Lepelaar*	X
Vissen	Bittervoorn	X

Tabel 6: voorkomende Rode lijstsoorten

*: soorten worden incidenteel foeragerend waargenomen in het plangebied

De kwaliteit van leefgebieden van de grutto en tureluur zijn in het plangebied niet uitstekend door de ligging ten opzichte van de N210. Het aantal broedparen dat mogelijk zal verdwijnen door vernietiging en verstoring zal voor de grutto 3 paren en voor de tureluur 0,5 paar bedragen. In hoeverre voor deze kleine aantallen compensatie aan de orde is, zal in overleg met de provincie duidelijk moeten worden. Er zijn mogelijkheden dat de gerealiseerde natuurwaarde in het plangebied (ruigte, natuurvriendelijke oevers, beplanting en waterpartijen) voldoende is om als compensatie voor het verloren gegane weidevogelgebied te dienen. Wanneer dit niet het geval is kan in overleg met de provincie bepaald worden hoe de compensatie gerealiseerd moet worden, al dan niet financieel.

De purperreiger, ooievaar en lepelaar worden incidenteel foeragerend in het plangebied waargenomen. Compensatie wordt voor deze soorten niet waarschijnlijk geacht omdat het plangebied slechts een zeer klein onderdeel uitmaakt van het totale foeragegebied (Krimpenerwaard en Ablasserwaard).

Het leefgebied van de bittervoorn zal in de nieuwe situatie voldoende terugkomen waardoor aanvullende compensatie voor deze soort niet aan de orde is.

Voor het stappenplan van het compensatiebeginsel zie bijlage 2.

5.4 Habitatrictlijn

De Habitatrictlijn kent een compensatieplicht wanneer de duurzame instandhouding van de soort gevaar loopt. Dit moet zodanig geïnterpreteerd worden dat de populatie in die regio geen gevaar loopt door de aanleg van het golfpark. Soorten waar het hier om gaat staan in onderstaande tabel.

	Soort	Bijlage Habitatrictlijn
Zoogdieren	Laatvlieger	IV
	Ruige dwergvleermuis	IV
Vissen	Bittervoorn	II
	Kleine modderkruiper	II

Tabel 7: waarschijnlijk voorkomende soorten van de Habitatrictlijn

Omdat in de nieuwe situatie voor de vissoorten voldoende nieuw leefgebied aanwezig zal zijn die ook vanuit de omgeving gekoloniseerd kan worden is de duurzame instandhouding van de soorten niet in gevaar en is compensatie niet aan de orde.

Tijdens de uitvoering dient ervoor gewaakt te worden of de rugstreeppad zich in de ontstane pioniersituatie gaat vestigen. Deze soort staat op bijlage IV van de Habitatrictlijn waar strikte bescherming voor geldt. Wanneer de soort zich tijdens de uitvoering van het project in het plangebied heeft gevestigd is de soort en zijn leefgebied compensatieplichtig. Om de kans op kolonisatie te verkleinen is het raadzaam de grondwerkzaamheden zo snel mogelijk en aan één stuk uit te voeren. Hiermee wordt voorkomen dat de rugstreeppad, gedurende een periode waarin de uitvoering stil ligt, de kans krijgt het gebied te koloniseren. Verder kan door middel van grondverzet (verstoring) voorkomen worden dat de pad het gebied tijdens een uitvoeringsstilte koloniseert.

5.5 Conclusie aanvullend veldonderzoek

Van het plangebied zijn voldoende inventarisatiegegevens bekend waardoor aanvullend veldonderzoek niet noodzakelijk wordt geacht. Op basis van de huidige gegevens kan voldoende een beeld worden geschept van de gevolgen van het plan in relatie tot het natuur- en soortenbeleid.

6 Literatuurlijst

Natuur- en Vogelwerkgroep 'de Krimpenerwaard', *Inventarisatierapport vogels en libellen Krimpenerhout*, 2001

Bureau Waardenburg B.V., *Het succes van de Zouweboezem als foerageergebied voor de purperreigers*, 2002

Stichting FLORON, *Golfbaan Krimpen aan de Lek, toelichting bij de floristische verspreidingsgegevens*, 2004

Ministerie van LNV, *Herinrichting Krimpen, evaluatie van het voorontwerpplan*, 1991

Ministerie van LNV, *Herinrichting Krimpen, ontwerp-plan*, 1992

Provincie Zuid-Holland, *Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland, aanwijzingen voor inrichting en beheer*, 1998

Provincie Zuid-Holland, *Streekplan Zuid-Holland Oost*, 2003

www.nywk.nl

www.natuurloket.nl

Bijlage 1

Ontheffingsprocedure Flora- en faunawet

Bijlage 1

Ontheffingsprocedure Flora- en faunawet

Uitgebreide procedurebeschrijving

LNV hanteert de volgende procedure bij het aanvragen van ontheffingen ovg de Flora- en faunawet:

1. Allereerst wordt de aanvraag beoordeeld op ontvankelijkheid. Door LNV wordt gekeken of afdoende informatie geleverd is om de aanvraag in behandeling te kunnen nemen. Eventueel zal LNV om aanvullende informatie vragen.
2. Door LNV wordt een besluit genomen. In principe wordt het besluit na ongeveer 8 weken na indiening van de aanvraag genomen. In de praktijk blijkt dit momenteel iets langer in beslag te nemen (ongeveer 12 weken).
3. Het besluit treedt niet in werking voordat het bekendgemaakt is. LNV maakt het besluit bekend aan zowel de aanvrager als betrokkenen (zoals bijvoorbeeld lokale bestuursorganen en lokale natuurorganisaties). Er kan voor eigen risico begonnen worden met de uitvoering van de werkzaamheden. Indien er bezwaar wordt ingediend en gehonoreerd, dient de toegebrachte schade hersteld te worden.
4. Tegen het besluit kan door belanghebbenden binnen 6 weken na bekendmaking van het besluit bezwaar ingediend worden bij LNV. Hier dient door LNV een besluit op genomen te worden. Als er geen bezwaar ingediend wordt is het besluit onherroepelijk.
5. Tegen dit besluit staat beroep bij de rechtbank open. Tevens bestaat de mogelijkheid tot hoger beroep. In het ongunstigste geval kunnen de procedures van bezwaar en beroep ongeveer 2 jaar in beslag nemen.

Voor ontheffingen in het kader van de Ffw geldt geen publicatieplicht. LNV onderzoekt momenteel wel de mogelijkheid om haar besluiten op internet te publiceren.

Benodigde informatie ontheffingsaanvraag

Voor de aanvraag van een ontheffing heeft LNV een formulier ontwikkeld. De volgende informatie dient in het projectplan (in drievoud) geleverd te worden bij de aanvraag:

- Actuele informatie aanwezige flora en fauna;
- Voorgenomen activiteiten;
- Beschrijving van de te verwachten schade aan flora en fauna;
- Beschrijving hoe de schade tot een minimum beperkt kan worden;
- Beschrijving van mitigerende en/of compenserende maatregelen;
- Topografische kaart met daarop ingetekend de locatie van de activiteit;
- Onderzoek van de geplande locatie en onderzoek naar alternatieve locaties;
- Perioden waarin activiteiten gepland zijn en onderbouwing hiervan. Hierbij is het raadzaam rekening te houden met het broedseizoen van de vogels;

Tot slot moet aangegeven worden welke handelingen plaatsvinden die met betrekking tot beschermde planten en dieren uitgevoerd worden (vernietigen, beschadigen, verplaatsen van zowel planten, dieren als hun vaste rust/verblijfplaats).

Bijlage 2

Stappenplan compensatiebeleid provincie Zuid-Holland

Bijlage 2

Stappenplan compensatiebeleid provincie Zuid-Holland

De Provincie Zuid-Holland heeft een stappenplan opgesteld, dat men moet volgen bij de compensatietaakstelling. Hieronder staan de stappen vermeld.

1. Voorkomen van schade door schadelijke activiteiten niet uit te voeren.
2. Verminderen van schade door tijdig varianten te ontwikkelen die minder schadelijk zijn.
3. Beperken van de schade, bij de gekozen variant, door het nemen van mitigerende maatregelen.
4. Compenseren van resterende verlies aan natuur- en landschapswaarden door natuur- en landschapscompensatieproject te ontwikkelen. Hierbij moet hetzelfde doeltype met dezelfde omvang gecompenseerd worden. Rangorde van locatiemogelijkheden compensatie:
 - In de directe omgeving, maar buiten de negatieve invloedssfeer van het project.
 - In de regio waar schade ontstaat (aanhaken op “+opties” uit regionale natuur- en landschapsplannen).
 - Als laatste is compensatie elders in Zuid-Holland mogelijk.
5. Is het niet mogelijk om hetzelfde doeltype te compenseren dan zijn natuur- en landschapswaarde met dezelfde vergelijkbare kwaliteit mogelijk.
6. Zijn stap 4 en 5 niet mogelijk dan resteert uitsluitend financiële compensatie.